

הרמטכ"ל אביב כוכבי החליט: אגף התכנון בצה"ל יפורק

כחלק מהתוכנית הרב-שנתית "תנופה" שיציג לצמרת צה"ל: החטיבה האסטרטגית באגף התכנון אמורה לעבור לאגף המבצעים • הצעד מעורר ביקורת בצבא

• [יואב לימור](#)

פורסם ב 10.02.2020 05:52 : עודכן ב 10.02.2020 10:41

•

כוכבי. "למקד עבודה בבניין רב־זרועי" // צילום: גדעון מרקוביץ'

הרמטכ"ל אביב כוכבי מתכוון לפרק את [אגף התכנון בצה"ל](#) במתכונתו המוכרת ולשנות את שמו. ההחלטה הדרמטית הזאת היא חלק [מהתוכנית הרב־שנתית "תנופה"](#), שתוצג היום (שני) לצמרת צה"ל. שמו (הזמני) של האגף החדש יהיה האגף לבניין כוח רב־זרועי.

אגף התכנון (אג"ת) הוא אחד מאגפי המטה המרכזיים בצה"ל. הוא כולל כיום שלוש חטיבות מרכזיות: חטיבת התכנון, החטיבה האסטרטגית והחטיבה לקשרי חוץ (קש"ח). על פי התוכנית החדשה, רק חטיבת התכנון תישאר באגף, ותתווסף אליה חטיבה חדשה שהקים כוכבי לאחרונה לשיטות לחימה וחדשנות (שילו"ח).

חטיבת התכנון באג"ת אחראית כיום על תוכניות העבודה השנתיות והרב־שנתיות של צה"ל, על ארגון הצבא, על תכנון בניין הכוח ועל מימוש התכנון התקציבי וחלוקת המשאבים. החטיבה האסטרטגית אחראית על גיבוש תרחישי הייחוס שמולם בונה צה"ל את הכוח הצבאי, על התכנון והניתוח של המהלכים האסטרטגיים ועל תפיסת הביטחון של צה"ל, וכמו כן על השיח מול הדרג המדיני לטובת גיבוש התכליות האסטרטגיות ומטרות המלחמה בתוכניות האופרטיביות ובמבצעים. חטיבת קש"ח אחראית לקשרי החוץ של צה"ל עם הכוחות הבינלאומיים שפועלים בגבולות של ישראל עם מצרים, סוריה ולבנון, וגם עם צבאות וגורמים זרים.

שיפור עבודה בין זרועות

כעת החליט כוכבי לשנות את מבנה אגף התכנון ולמקד אותו בבניין הכוח הצה"לי הרב־זרועי. הרמטכ"ל סבור כי המהלך הזה חיוני, כחלק מתוכניתו לשיפור היכולת המבצעית של צה"ל שנמצאת במרכז של תוכנית "תנופה", ועל מנת לשפר את סיכוייו להכריע במלחמה הבאה. הוא מאמין כי האגף במתכונתו החדשה גם ישפר את תהליכי העבודה בין זרועות הים, האוויר, המודיעין והיבשה, שהתיאום ביניהן כיום אינו מיטבי לדעתו. בהחלטתו קבע כוכבי כי "מורכבות התפיסה, הפעלת הכוח ובניין הכוח מחייבים אגף במשרה מלאה לבניין כוחו של צה"ל".

הרמטכ"ל יציג היום לקצונה הבכירה בצה"ל את המהלך, שהוא חלק מרכזי בתוכנית הרב-שנתית שגיבש, הכולל גם שינויים נוספים בעיקר בתחומי בניין הכוח בזרוע היבשה. תוכניתו של הרמטכ"ל אושרה לאחרונה על ידי שר הביטחון, אולם מימושה בעת הזאת מוטל בספק בהיעדר תקציב מדינה ותחת ממשלת מעבר. חלק מהמהלכים - דוגמת ביטול התרגילים החטיבתיים שנחשף לאחרונה ב"ישראל היום", והמהלך הנוכחי לשינוי המבנה של אג"ת - מעוררים ביקורת קשה בתוך צה"ל ומחוצה לו. עיקר הביקורת על המהלך הנוכחי נוגעת בהחלשה האפשרית של החטיבה לתכנון אסטרטגי בצה"ל, שהיא אחת משלוש החטיבות החשובות בצבא (לצד חטיבת המבצעים וחטיבת המחקר באמ"ן). במסגרת המהלך הנוכחי צפויה החטיבה האסטרטגית לעבור לאגף המבצעים (אמ"צ), אם כי הנושא טרם סוכם סופית ונמצא עדיין בעבודת מטה.

"האסטרטגיה לא תוחלש"

החשש הוא שמכיוון שעיקר הקשב של אגף המבצעים נתון להפעלת הכוח ולא לעבודת התכנון, עלול הצד התכנוני-חשיבתי בצבא להיפגע כעת קשות. משקלה של החטיבה האסטרטגית חורג בהרבה מגבולות הצבא, ועל רקע חולשתה של המועצה לביטחון לאומי היא מהווה גם את הגוף התכנוני-אסטרטגי החשוב ביותר של מדינת ישראל. בדיונים הפנימיים הבהיר כוכבי כי אין לו כוונה להחליש את החטיבה.

"חשש שהאיזונים ישתנו"

חשש נוסף הוא שהמהלך גם ישנה משמעותית את האיזונים בתוך המטה הכללי. בעוד שאגף התכנון יצטמק לכדי שתי חטיבות (שאחת מהן נמצאת עדיין בתהליכי הקמה), אגף המבצעים יכלול תחתיו שש חטיבות (אם אכן יקלוט גם את החטיבה האסטרטגית), וישנה את האיזונים הפנימיים בתוך המטכ"ל. המהלך גם עלול ליצור חיכוכים בין אגף התכנון לסגן הרמטכ"ל, שאחראי כיום על בניין הכוח והתיאום בין הזרועות והמפקדות השונות. "כוכבי להוט לשנות", אמר גורם בכיר, "הוא קודם כל מפרק, עוד לפני שברור אם ואיך הדברים מתחברים מחדש. זה עלול להיות מסוכן."

לפני שהחליט על המהלך, הקים כוכבי צוות בראשות האלוף (מיל') יואב הר אבן, לשעבר ראש אגף המבצעים וכיום מנכ"ל רפא"ל. הצוות התנגד בתקיפות למהלך המתוכנן, והמליץ במקום זאת על צעדים לחיזוקו של אגף התכנון במתכונתו הקיימת. כוכבי לא קיבל את המלצות הצוות והחליט לקדם את המהלך. גורם צבאי בכיר, שמתנגד להחלטה, אומר כי כדי לצמצם את הביקורת על ההחלטה, נמנע הרמטכ"ל מלהתייעץ עם מומחים בתחום, ובהם רבים מראשי אג"ת לשעבר.